
POŠTARINA U GOTOVU
CIJENA 3 DIN.
OBITELJ
BR. 19
1932

7374

MEĐU ČITATELJIMA I ČITATELJICAMA

PITANJA.

47. Mladi zaručnik. Starija sam od zaručnika za devet godina. Vrlo je ozbiljan mladić. Njegovoj ljubavi nisu uzrok materijalni razlozi. Mogu li se nadati sretnome braku kod tolike razlike u godinama? Ne će li možda ta razlika biti povodom kasnijega nesklada u braku? Za savjet uvijek zahvalna Tinka.

48. Misijski red. Molim cij. čitatelje, koji bi mi mogli nešto razjasniti o misijskom redu »Filles de la Croix.« Rinka.

49. Želja za Lurdom. Sirota sam i bolesna, a tako vruće želim ići Majci Božjoj u Lurd. Nedostaje mi novaca. Ima li cij. čitatelja, koji bi meni siroti htjeli i mogli doprinijeti izvršenju moje želje? A. K.

50. Adresa. Molim cij. čitatelje, koji znadu adresu Marije Padejski, da mi ju jave. Aleksandrijka.

51. Učiteljska škola. Imam sina, koji svršava građansku školu. Budući da nemam domovnice, koja je za upis u učiteljsku školu potrebna, nego sam upravio molbu na ministarstvo, molim za uputu, da li će moj sin moći biti primljen u učiteljsku školu sa uvjerenjem, da ću dobiti domovnicu. Otac.

52. Kako smiju profesori kažnjavati? U nekim je srednjim školama uveden običaj, da profesori kažnjavaju đake tim, što im dadu, da kod kuće koje štivo prepišu deset, dvadeset i više puta. Držim, da to nije razborit način kažnjavanja, jer se đak koji bi morao kod kuće učiti, tako opterećuje mehaničkim radom, koji mu oduzima previše vremena. Osim toga pomislite, kad bi se tako desilo, da koji dan po nekoliko profesora kazne istoga đaka takvim kaznama, otkuda da takav đak smogne toliko vremena, da te kazne i izvrši? Na koncu ne smije se danas potcjenjivati ni taj momenat, da se tim uzalud troši papir, na kojem u ovo doba financijske krize također treba štedjeti. Što drugi misle o tom? Činovnik.

Slika na omotu:

Među procvalim ružama

Filmska glumica Marija Dressler

Metro-Goldwyn-Mayer

ODGOVORI.

2. Novčana kriza. Dužnost je širiti prosvjetu i dobru knjigu osobito po selima. Istina je, da seljak osobito danas vrlo teško može plaćati knjige. U tom slučaju neki darivaju seljacima knjige. To nije uvijek dobro, jer čim seljak primi knjigu badava, ne može je dovoljno cijeniti i nauči se vrlo lako na to, da knjigu drži manje vrijednom stvari, kad se tako lako dolazi do nje. Treba odgajati kod seljaka svijest, da je knjiga zbilja vrijedna, da se za nju nešto žrtvuje. U slučaju nestašice novca dobro je seljacima posuđivati knjige, a uza to nastojati, da ih dobro čuvaju. Stanko.

11. Mrlje od tinte namažu se sokom od svježih zrelih rajčica. Poslije nekog vremena se to ispere i mrlja nestane. Kod starih mrlja treba to još koji put ponoviti. Mrlje od rđe se umoče u sok od limuna i drže u posudici na vatri, dok ne zakipi. Poslije se ispere i mrlja nestane. I tu kod starih mrlja treba to ponoviti, ako već prvog puta nisu nestale. Ivanka Z.

33. Krv iz nosa najlakše se zaustavi, ako se smjesta digne glava uvis i udiše zrak kroz nos, a izdiše kroz usta. Tako krv za kratko vrijeme prestane teći. Osim toga je za velike navale krvi na nos dobro staviti mokru krpu na vrat ili negdje drugdje. Kod većeg i čestog krvarenja treba se posavjetovati sa liječnikom, da se tako može krv što prije zaustaviti, jer svaka kap krvi vrijedi. Kuzman.

35. Starija vjerenica. Veliku ste sreću imali, kad ste našli vjerenicu sa lijepom dušom i karakterom, jer to su velike prednosti, koje mnogo dolaze u obzir kod valjano sklopljenog braka. Ako vi tražite miraz, onda stvar izgleda sasvim drukčije. U tom slučaju bi se morali uvjeriti, da ljubav mnogo toga nadomješta i da dobra i valjana žena ne će na muža stavljati zahtjeva, kojima ne bi mogao odgovarati. To, što je vjerenica starija dvije godine, ne bi imalo zabrinjavati vjerenika, samo ako je iskreno voli. Ja sam starija četiri godine od svog muža, pa u ljubavi već petnaest godina živimo sretno sa svojom djecom. I moj muž je potpuno zadovoljan, pa mislim, da to, što je vjerenica starija od vas za dvije godine, nije nikakva zapreka vašem zajedničkom sretnom životu. Sonja B.

38. Osamljen. Iz potpisa »zabrinutog mladića« vidi se, da već ima dvadeset sedam godina, što je za njega vrlo važno. Lako je shvatiti, da osjeća u životu neku prazninu, ali ta ipak ne bi smjela biti tolika, da bi tako djelovala na njegov život. Dobro bi bilo, da se intenzivnije stane baviti nekim poslom, koji bi ga više zaokupio, i vjerojatno da bi taj posao na nj dobro djelovao i ispunio bar privremeno njegovu životnu prazninu. Bez sumnje, da sentimentalni ljudi osjećaju osamljenost teže, ali ipak sentimentalnost ne bi trebala toliko utjecati na život, jer takvi ljudi izgledaju skoro potpuno bez energije te se ne mogu oduprijeti nikakvom duševnom neraspoloženju ili svakom jačem porivu neuravnotežene duševnosti. Često je tome uzrok i fizička slabost, a to se voljom i nastojanjem dade popraviti. Međutim je inače teško savjetovati dvadesetsedmogodišnjem mladiću, jer već u tim bi godinama ipak morao imati neko stalnije i bolje zanimanje, koje bi mu moglo pružiti nešto bolji život. Nije nikako dobro, da se prepušta sentimentalnim mislima i pustom fantaziranju, jer to će mu samo još više škoditi. 23-godišnji.

41. Adresa. Dora Fričić, kasnije udata Petković, umrla je 22. svibnja 1931. u Nišu. Potanje informacije kod brata pokojnice.

I. Fričić, Zagreb, Frankopanska 3.

46. Silna promjena žene. Promjena je vaše žene sasvim prirodna i logična. Postavši ženom našla je svoj dom, koji ju privlači, i prirodna je njezina težnja, da to usavrši, jer je i nova dužnost na to veže. Kod nje kao djevojke nije to postojalo. Bavila se trgovačkim poslovima, to je bila njezina profesija, i marljivošću i darovitošću svojom u tome je uspijevala. Danas joj je profesija sasma drugo. To i jest prirodni poziv svake žene i zato se ona u tome snalazi. To iznenađenje ne bi imalo biti za vas razočaranje. Sigurno će vas ipak po potrebi moći i zamijeniti u vašim poslovima. Držim, da možete biti sretni, što ste dobili ženu dobru kućanicu, jer današnje društvene prilike to više nego ikad zahtijevaju, a dobro će doći i vašoj kućnoj ekonomiji. Fina.

BROJ 19 **OBITELJ** GOD IV

U ZAGREBU 8 SVIBNJA 1932

CVIJEĆE I MODA

NAPISALA LUDMILA VRŠOVSKI

Cvijet je jedan od najvjernijih pratilaca mode od najstarijih vremena sve do današnjega dana, i sigurno je, da ga se moda ne će nikada posve odreći. Moda ide za uljepšavanjem, a najljepši ukras, s kojim nam se priroda hoće da ukaže u svoj svojoj ljepoti i čaru, jest cvijeće. Nije dakle čudo, da moda i taj elemenat posuđen od prirode uzima u svoje svrhe, upotrebljava ga u svim mogućim prilikama i postizava s njim najveće efekte. U starim egipatskim grobovima su nađene mumije egipatskih princesa ogrnute u odjeće, koje su bile islikane lotosovim cvijećem. Od tih pradavnih davnina možemo kroz sve vjekove slijediti, kako je cvijeće služilo kao dekorativan elemenat u modi. Čar cvijeća vraća se bilo u stiliziranu ili prirodnu obliku uvijek u najrazličitijim varijacijama, te budi dojam neobične svježine i vedrine. I to jednako kao ornamenat na odjeći kao i u uređaju stana, gdje je cvijet uvijek rado pozdravljeni faktor.

CVIJEĆE U VAZI

Možemo upravo reći, da je cvijet nerazdruživ od onog života, u kojem žena vlada, bilo to u kući ili izvan kuće, bilo u prilikama svakidašnjice ili u posebnim zgodama, koje nose biljeg svečanosti. Koliko života pokazuje prozor, s kojega nam se smješka cvijeće, isporediš li ga s prozorom, koji bez cvijeća pusto i ukočeno bulji u svijet! Koliko svježine osjećaš u sobi, u kojoj ruka domaćice njeguje sobno cvijeće! A kad sjedaš za prostrti stol, kolikom te ugodnošću ispunja pogled na cvijeće u vazi, što ju je domaćica postavila nasred stola! O kući, u kojoj ne nalaziš cvijeća, možeš biti uvjeren, da u njoj nema one životne vedrine, koja treba da nas izdiže iznad praha i ništavila svakidašnjice, nego u njoj vlada pustoš, u kojoj sigurno nijedna plemenitija stvar ne uspijeva isto tako, kao što se u njoj ne može da nađe mjesta za koji cvijetak.

Kao što živo cvijeće u kući izaziva u duši svakog od nas neku privlačivost i simpatiju, tako je ljudsko nastojanje kroz vjekove išlo za tim, da to djelovanje cvijeća umjetnim načinom prenese naročito na odjeću. Tkanine, iz kojih se šiju haljine, izrađuju se kroz vjekove već s motivima cvijeća. U prirodi i plesnim dvoranama, na zabavama i izletima, na seljačkim svečanostima i salonskim domjencima — svagdje vidimo haljine, na kojima se nalaze imitacije svega, što je ikada izraslo na zemlji, u raju i u čovječjoj fantaziji. Počevši od narodnih nošnja pa sve do haljina od najskupocjenije svile, ako su izrađene s cvijetnim motivima, odišu mladošću, svježinom i veseljem. U čemu je zapravo taj dojam, teško je razjasniti, ali on se ne da poreći, to znamo svi, to svi osjećamo, to svi posebnom ljubavlju volimo.

Moda je hirovita, ali i vrlo rafinirana, te traži uvijek najjače efekte. Zato i s cvijećem barata na sve moguće načine, sad više sad manje duhovito, ali nikad bezuspješno. Tako čas uvodi haljine s cvjetnim ornamentima, čas meće cvijet kao ukras na šešir, onda opet traži, da ga zatakneš na rame, za pojas, na prsa, nalaziš cvjetne motive na šalovima i sviterima, na košuljama i čarapama — uopće svagdje, kuda moda misli, da seže njena vlast, kojoj podliježu i oni, koji joj ne služe baš drage volje, osobito kad financijske mogućnosti nisu kadre držati korak sa svim njenim prohtjevima i hirovima.

GUSLAČ NA GRADINI

NAPISAO TON SMERDEL
Ilustracija od Stjepana Macanića

Kako se teško valjao taj čovjek niz onu dolinu, koja se spuštala sa gradine prema moru, a onda, kad bi dolje stigao, stao bi umoran, odahnuo i dalje nastavio da hoda. Katkad bi i teturao, a nigda nije znao da se snađe među ljudima i u društvu. Preplašio bi se, stao da bunca, i dok bi se drugi smijali, Petar bi brzo požurio naprijed. Takav vam je on bio. Svi su ga se bojali, a on je sve njih mrzio, jer su ga i previše mučili.

Zato je djecu volio. S njima se često igrao, kupovao im slatkiše i branio slabije od jačih. Kadgod je neko htio, da mu se nešto presudi, dolazio

je pred Petra i on bi na velikom dječjem skupu saslušao obje stranke, a onda i presudio, te su i jedni i drugi bili zadovoljni. Njemu je još bio ostao naziv oružnik, iako tu službu nije više vršio.

Od onog dana, kad ga je prviput spopala padavica, prestao je i uniformu da nosi, jedino je na velike blagdane vješao na grudi neke križeve, koji su se ljeskali na suncu. Padavicu je, kako neki kažu, naslijedio, a drugi vele, da mu ju je vino donijelo. Svakako bi Petar uvijek, kadgod bi se pojavio mlađak, odlazio na gradinu i u jami zavijao na mjesečini kao kuče. Jama je bila u obliku lijevka. Kasnije sam razumio, čemu je izabirao takvu jamu. Vino nije ostavio, pa ga je drhtavica po svim udovima obuzela, i glava mu se pomalo tresla, a kako je svakog dana mnogo hodao, skoro putovao kroz sela u primorju, odijelo mu je zaudaralo nekim čudnim znojem: miris je sličio na prolivenu rakiju.

Za vrijeme velikih praznika on bi očekivao djecu na gradini i tu bi im držao govore, pričao priče, katkad bi i zapjevao uz gusle, a na koncu bi dijelio kruh, slatkiše, voće.

To se odigravalo svake nedjelje, dok su stariji bili po krčmama, a majke u crkvi. Ipak nisu ni tu imala sva djeca pristup, samo ona od četvrtog razreda pa na više.

Pred sam početak rata i ja sam bio navršio četvrti razred, te sam se veselio, da ću otići u gradinu na sijelo.

Zbilja prve nedelje odvedu me dva starija dječaka u gradinu. Već je Petar sjedio s guslama i pjevajući gudio. Pjevao je pjesme iz Kačića. Pozdravi nas s posmjehom, a onda nastavi da pjeva svoju najmiliju pjesmu — na to su me odmah upozorili stariji dječaci — pjesmu o tužnom Vladimiru. Petar je pjevao, ali su i njegove gusle pjevale. Glas mu je podrhtavao, nekako se slagao sa zvukom struna i samim riječima pjesme. Pjevao je dugo i zanosno, a kad je završio, stariji su dječaci počeli da viču: Oa, Oa, Oa! — — a i mi mlađi, kad smo razumjeli glasove, nismo drugo učinili nego ponavljali te riječi. Petar se smiješio, a onda najjači dječak u selu priđe k njemu i postavi mu na glavu vijenac od kupine. Petar se i dalje smiješio, a djeca su vikala. Na koncu je otvorio neku vreću blizu sebe, razvezao je i stao da baca orahe. Nasta jagma, dok su orasi krckali o glave dječaka i o hridine. Kasnije siđe Petar s hridine i dođe da me pozdravi. Pogladio me po kosi i podigao visoko objema rukama u zrak, a onda naglo spustio. Sjećam se, kako sam u tom trenutku zadrhtao, kako su mu oči bile svijetle, a dugi kestenjasti brkovi sjajili su se na suncu. Ta slava nije potrajala dugo. Prije nego li je sunce zapalo, razišli smo se svojim kućama, neki na žala, a drugi na livade. Čudio sam se uvijek, kako niko od nas djece nije nigda kod kuće pričao o onim našim sijelima s oružnikom Petrom.

Tako je bilo i narednih nedjelja u gradini veselo među djecom i Petrom. U radne dane Petar je putovao od sela do sela, sa svima razgovarao, samo u našem selu kao da nije nikog poznavao osim djece, gradine i onog žala na dalekom rtu, kamo nisu ni ribari dolazili, jer su bile pličine i struje. Tu je dugo na kojoj hridini sjedio i zurio prema kanalu promatrajući kroz svijetlo sunca igru galebova. Gledao je Petar te ptice, koje iz daljine lete i opet se vraćaju u daljinu. Zurio je, a tad nije ništa mislio, već bi samo katkad ispustio koji glas, deblji ili tanji: on je uvijek to radio, i onda, kad bi prebirao po svojim strunama na guslama. Mi smo djeca često odlazili na žalo, ali niko se nije usuđivao da ode Petru. On bi se jedino s nama vraćao u selo. I onda bi se svaki čas ustavio, ako bi čuo koji zvuk, poslušao časkom i opet krenuo naprijed. Kad su bile

tamne noći, a nebo prepuno zvijezda, Petar je dugo sjedio pred svojom kućom zureći u nebo. Koliko sam puta uz njegovu kuću prošao sa šetnje sa djedom, a on bi još sjedio. Samo onda, kad su noći bile pune mjesečine, Petar se zatvarao u kućicu. Neki su govorili, da je u gradini u nekoj spilji.

Kad je jednom posjetio moga djeda, donio je sa sobom gusle i onda je dugo gudio. Još kad je Petar ulazio, majka je umirivala sekicu, a ona bolesna skoro je zavijala. Petar je stao neko vrijeme, poslušao. Kad se s djedom počeo da razgovara, odmah je upitao:

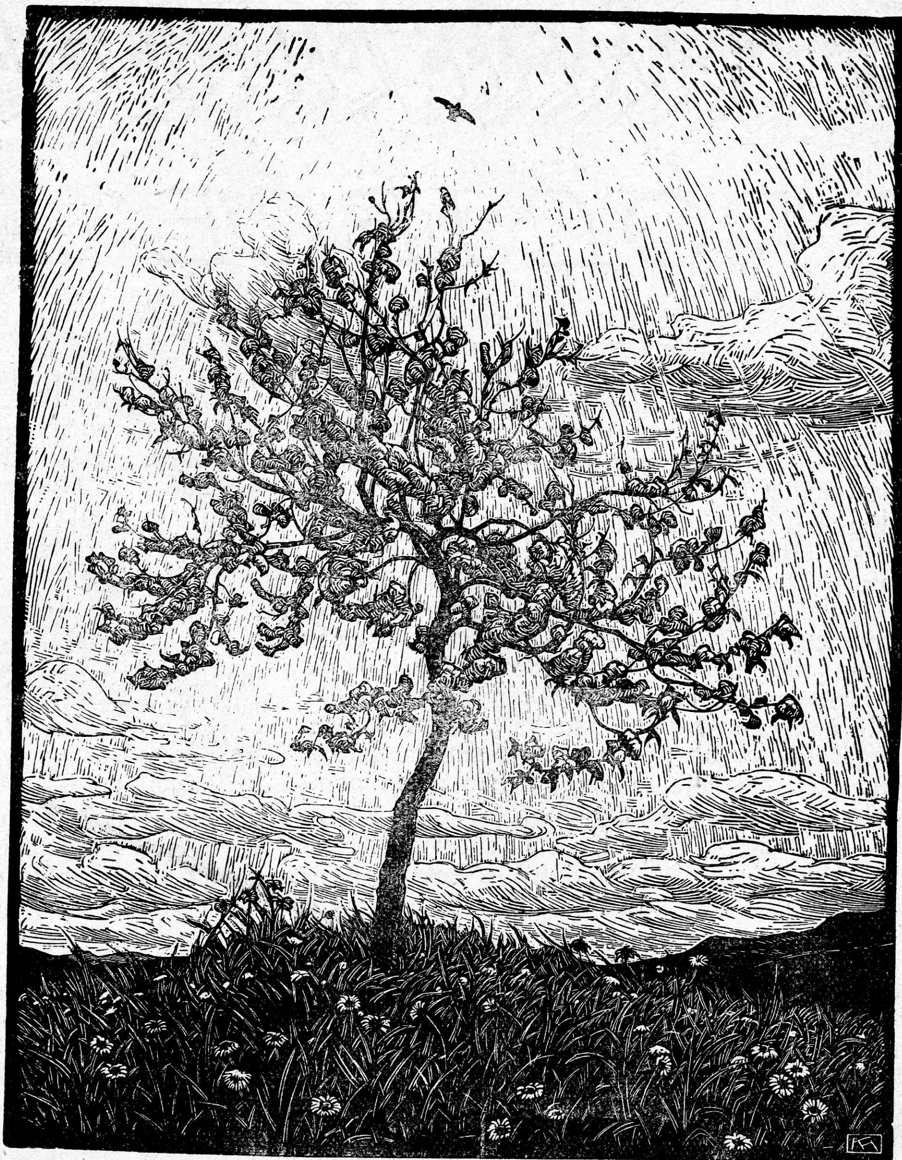
— Ja bih mogao da ono dijete uspavam, koje je sigurno bolesno!

— Koje dijete? — upita začuđeno moj djed.

— Ono, što je plakalo, kad sam ulazio k vama.

— Pođi, — obrati se djeda meni, — odvedi ga majci!

Zbilja Petar je kratko svirao, samo mu je gudalo letjelo preko struna, lagano je otvarao usta, a oči su mu bile sklopljene. Pjevao je neku čudnu uspavanku, meni se činilo, da su glasovi u sobici ko zrikanje zrikavaca u ljetnoj noći. Sekica je zaspala i drugog dana već ozdravila. Sad je i moj djed povjerovao u čudotvornu moć Petrova glasa i gusala. Petar je to i po drugim selima činio. U svom selu nije s nikim osim s djecom govorio.

PROLJEĆE

*

Baš smo se poslednji put sastali s Petrom, bila je zadnja nedjelja ovih praznika. Skupili smo se, ali ni od kuda nije Petra bilo. U gradini je carevao muk. Poslije dužeg čekanja pojavi se Petar. Nije bio nasmijan. Ljuljao se previše, a kad je došao k nama, zamirisao je jako na vino.

— Djeco, danas ne ćemo, preksutra ćemo, ionako je blagdan.

Svi smo šutjeli. Petar je na koncu progovorio nekoliko riječi, ali se nije popeo na ono staro mjesto nego na obratnu stranu, na hridinu, koja je bila okrenuta prema brdinama. Počeo je da pjeva. Pjevao je brže i ljepše nego li i jedamput dosada, ali zato, čim je zapalo sunce, glas mu je postao drhtaviji, više nije izgovarao riječi, nekako se zateturao i pao preko hridine na sike. Djeca su neko vrijeme ostala nijema, a onda su potrčala prema hridini i na siki opazili raskomadano tijelo svoga pjevača. I gusle je pri padu polupao, samo mu je držak ostao u ruci.

Drugoga dana objasnio mi je djed uzrok, zbog kojega je Petar nastradao. Dotada nisam znao, što je padavica. Po noći sam sanjao o dobrom Petru i slušao glasove s njegovih gusala. Pričinilo mi se, da vidim crveni uštap, koji se naglo spuštao u uzbibano valovlje, koje je čudnovato šumilo i skladalo se u jednu pjesmu sa zrikanjem zrikavaca iz vinograda, koji su dozrijevali. Tog ljeta buknuo je rat i neki su rekli: »Donio nam Petar nesreću!« Bilo mi je čudnovato, da tako misle o dobrom Petru, čija je duša bila dobra, a on je za druge bio luđak, luđak!

PROLJEĆE

ROMAN JEDNE OBITELJI
Norveški napisala Sigrid Undset
Prevodi Kruno Krstić (NASTAVAK.)

U šumi su galamila seoska djeca, vrištale djevojke; svuda po obali jezera čule su se orguljice i usne harmonike, prodavala se limunada i kava, sve je vrvjelo od obitelji s dječjim kolicima, od žena, djece, koji su tu u prirodi svetkovali nedjelju... metež glasova ispunjao je uzduh kao neka mukla, nejasna tutnjava.

Kapetan Helsing stanovao je na brežuljku Haegde u novoj drvenoj vili, koja je već bila pomalo trošna. Betzy otvori kućna vrata i Torkild je isprati do vratiju stana na drugom katu. Na stepenicama je bilo tamno i zagušljivo, osjećao se vonj prašine i drva, ugrijanog od sunca. Ona se zaustavi pred vratima. Torkild nije ni sam znao, zašto ne može da ode i zašto je tako strašno tužan. Znao je, da pod tim nejasnim čuvstvima tinja neki osjećaj, u kome je bilo nešto poniženja, ali i veliko oslobođenje.

»Nemaš ni pojma, kako mi je često sav taj život dosadan,« reče tiho i tužno Betzy. »Kada se mlada djevojka tako vlada, kao da je vesela, prirodna i naivna, onda vi muškarci uvijek mislite, da je ona zbilja takva. Ja mislim, da ni u jednom slučaju to nje tako. Ali ona djevojka, koja kao Roza hoda mirno, ozbiljno i dostojanstveno, ta je naivna i nevina. Ako je netko doista naivan i nevin... onda ne će da bude takav... tako je to, razumiješ... Ah ja sam često, često bila jako žalosna, Torkilde. Ti nemaš ni pojma o tome... čitav mi se život učinio besmislenim. Ja zapravo tebe ljubim, Torkilde. Ti si mi najdraži od sviju. Osim tebe nema nikoga, koga sam uistinu ljubila. Ali ti mene dovoljno ne ljubiš. Ja ne vjerujem, da će se Finn u meni prevariti. Bit će mi dobro uz njega. Vjenčat ćemo se na jesen... dakle možda još prije nego Aagot. Ja sam odlučila da budem jako marljiva, kad budem vodila svoje kućanstvo. A kad dobijem nekoliko djece i tako dalje, onda ću — znam — biti potpuno zadovoljna...«

Neko su vrijeme šutjeli. Tada je on privuče k sebi i poljubi. S dubokim bolom je shvatio, da ju je sada dajući joj zadnji poljubac po prvi put poljubio iz ljubavi.

»Tako će za sve biti najbolje, Torkilde,« prošapta ona.

»Betzy... mala moja Betzy.«

Odjednom on pokleknu na pragu pred nju i poljubi je u obje ruke.

»Ti si tako draga, ja te volim, Betzy.«

»Da, ali ti me ne ljubiš... je li?«

On potrese glavom klečeći pred njom i ponovno joj poljubi ruke.

Ona otvori vrata i onda ih tiho za sobom zatvori. Čuo je, kako su se unutra u stanu još jedna vrata zatvorila, a zatim je zavladala tišina.

Torkild je kod kuće dugo sjedio na krevetu ne odlazeći na počinak.

Pomisao na to, da je na pragu Helsingovih kleknuo pred Betzy, bila mu je malko smiješna. Ali je osjećaj, koji ga je na to nagnao, bio iskren. A osim toga se ta ceremonija sigurno svidjela siroti Betzy.

IX.

Roza je postavila vaze s plavim i bijelim astrama na grobnu ploču svojih roditelja i stajala neko vrijeme pred grobom.

Torkild je nabadao na štap žuto javorovo lišće, koje je gusto prekrivalo kaljavu stazu na groblju. Roza je stajala pred njim u mraku jesenske večeri vitka, odjevena u crninu, i njemu se činila neizrecivo mlada, nježna i osamljena. Kako mu se dalekim i nerealnim činilo sada ono doba njegova života, koje je ta mrtva žena zadahnula svojim dahom, doba, kad je on osjećao, da pripada njoj i Rozi. A i ona, njena kći, bila je već daleka od djetinjstva i majke; život ih je odveo daleko od onog doma, kome su oboje živjeli kao i od svega, što im je bilo zajedničko; čak je i njih dvoje rastavio. On je sada osjetio, da ju je život od njega udaljio.

Na groblju je zazvonilo zvonce. Navlačeći rukavice Roza se odjednom okrenula k jednom malom spomeniku u kutu grobnice.

»Jesi li ikada dobro pogledao strica Jakova, Torkilde? Nije li to prekrasno lice?«

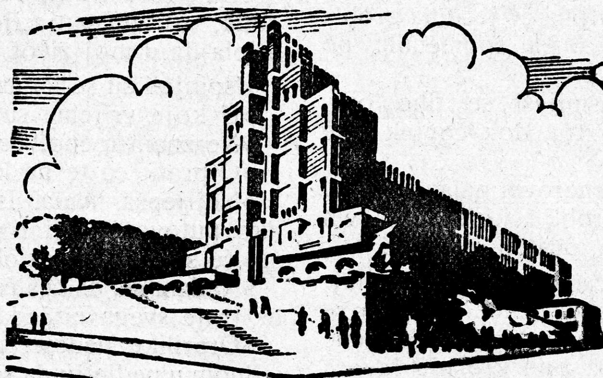
Torkild se približi malom empire-oltaru od pješčenika, koji je imao na vrhu malu žaru, obavijenu oko ruba iskidanim vijencem cvijeća. Na prednjoj strani žare lebdio je jedan leptir nad malim reljefnim medaljonom, koji je prikazivao glavu nekog mladog lijepog čovjeka s kovrčastom kosom i visokim uniformskim ovratnikom, koji je dopirao do ušiju. Jedan anđelak s ugašenom zubljom, promatrao je žalostivo sliku,

Roza pročita glasno natpis:

Na vječiti spomen
poručnika druge brdske dragunske regimente
JAKOVA BROCH WEGNERA
rođenog u Frederikshaldu 8. lipnja 1785.
umrlog u Kristijaniji 12. svibnja 1816.
Hrabrog, vjernog, iskrenog, dobrog.

Zadnje je riječi pod glas ponovila.

»To je jedini čovjek, u koga sam ikada bila zaljubljena. U dvanaestoj, trinaestoj godini, a i

O G L A S!

Ovime se daje na znanje, da se za 1. maja o. g. odredjeno

vučenje

srećaka za gradnju katedrale

Dobrotvornog Društva Sv. Vinka u Beogradu, rješenjem Ministarstva Poljoprivrede i voda od 22. aprila o. g. br. 23.242/I.

odgadja do

31. augusta 1932.

Usprkos odličnih rezultata, koji su do sada postignuti, bili smo prinuždeni odgoditi termin vučenja i to:

1. Uslijed uspostave novih medjunarodnih deviznih propisa, nisu nam do sada unišle znatne svote za u inozemstvu prodane srećke.
2. Poradi kratkoće vremena nismo dospjeli izvršiti pravodobno obračun sa svim našim prodavačima.
3. Mnogi naši prodavači posebno su zatražili odgodu vučenja obzirom na stalnu i rastuću potražnju srećaka.

Dosadašnji uspjeh jamči za ovo neodgodivo vučenje
tako, te će ova objavljena odgoda samo pospješiti
Bezuvjetan uspjeh

Time se pruža prilika svima onima, koji prije nisu bili u mogućnosti, da mogu sada nabaviti

SREĆKE ZA GRADNJU KATEDRALE

i pridružiti se ovoj plemenitoj akciji, koja u vezi sa

Ogromnim mogućnostima dobitka predstavlja uzvišeno dobročinstvo!

Glavna uprava
lutrijske priredbe Dobrotvornog Društva Sv. Vinka
u Beogradu

kasnije, mnogo kasnije, kad sam već odrasla, kad god sam sanjala o ljubavi, mislila sam na njega. Na njegovo lijepo, čisto, mladenačko lice i na te krasne riječi. Kad sam subotom dolazila s mamom ovamo, uvijek sam mu stavljala cvijeće na grob.«

»Nisam nikada čuo, da si ga spomenula po imenu,« reče Torkild.

»Dakako da nisam,« nasmiješi se tiho ona. »Takve se stvari ne spominju, dok čovjek nije prešao preko njih.«

Obiteljska grobnica Wegnerovih nalazila se na najvišem mjestu malOga groblja, koje je sa svih strana bilo okruženo golim, pustim cestama.

Do golemih tamnih kuća s mnoštvom iznajmljenih stanova u Mlinarskoj ulici spuštao se novi dio groblja, u kome su se kipovi i kamene ograde grobova bijele kroz žute krošnje javora u alejama. Vrhunac brda Eke ležao je u ljubičastoj daljini iza sviju krovova. Na jednoj strani groblja sjala su svijetla tvornicâ na cesti prema Fredensborgu, a na drugoj su se strani šćućurile na okupu stare kućice ceste prema Hammersborgu sa svojim galerijama, popucalim krovovima i naherenim prozorima.

Na groblju se nije ništa pomicalo osim mačaka, kojih je u sumrak bilo sva sila. Brzinom grabežljivaca i nebojeći se ljudi povlačile su se one oko grobova, čučale na granama javora i igrale se na vršcima kolaca uz ogradu.

Torkild i Roza uputiše se polagano prema izlazu, prolazeći pokraj starih spomenika umrlih časnika i njihovih obitelji. Staromodni, kićeni željezni stupovi tih spomenika završavali su žarama i kacigama, a natpisi su bili svečani i dugi. Cvijeće je uništila kiša i mraz. Hrizanteme i šeboji bili su goli i crni; osjećao se vonj zemlje i gnjilog lišća. Samo na jednom mjestu nalazio se ružin grm sa jednim svježim grimizno crvenim cvijetom, koji je izbio na vrhu duge, suhe grane. Oboje su se ustavili i promatrali tu jedinu baršunasto zagasitu ružu, koja se svojom bojom neobično isticala u ljubičastom večernjem svijetlu.

»Bio je u ratu i istakao se,« reče odjednom Roza. »Oženio se i umro šest tjedana nakon vjenčanja. Bilo je to u aprilu za vrijeme strašne snježne mećave. Morao je da prijeđe dug težak put do župne crkve u Dvoru, gdje se imalo održati vjenčanje. Sutradan nakon vjenčanja dobio je upalu pluća i doskora umro od nagle sušice, kako se to onda govorilo.«

»A njegova udovica?« upita Torkild. »Je li i ona tu pokopana?«

»Ne... i to je baš ono. Ona se već o Božiću iste godine preudala za jednog starog trgovca ribom u Trondhjemu. Ali kad je opet obudovjela, podigla je svom prvom mužu onaj spomenik na grobu. To se može na razne načine tumačiti. Ali ja sam uvijek mislila... da sam ja bila njegova žena...«

»Dakako tada bi se bilo desilo ono, o čemu pjesma pjeva: Još se nije ni mjesec promijenio i već su je nosili u grob.«

»Dakako,« reče Roza tiho se nasmijavši.

»Meni se uostalom čini,« reče malo zatim Torkild, »da si ti uvijek govorila, kako mrziš fantazije, sanjarije i slične stvari...«

»Dà,« reče kratko i oporo Roza. Ali malo zatim doda: »Mrzim sanjarije drugih ljudi... Mama je htjela da u moj život ugura svoje fantazije.«

Uspinjali su se lagano putem prema Ullevoldu.

»U koje vrijeme sutra putuješ?,« upita Roza.

»Ne znam točno. Ta čitav dan idu vlakovi.«

»Otpratit ću te na kolodvor,« reče ona.

»Najljepša hvala. Istina, to nije nikakvo veliko putovanje, ali ti znaš, da se jako veselim, što ću se donekle osloboditi grada.«

»Nadam se, da ćeš češće dolaziti ovamo; ta put ne traje svega ni jedan sat.«

»Otprilike pedeset minuta. Ne bi li ti mogla jednom u nedjelju da se izvezeš i da me posjetiš?«

»Da odemo malo na Sankthans?« predloži Torkild.

Patke se još nisu bile vratile s paše; plivale su nečujno po crnoj vodi Labuđeg jezera uznemirujući na njegovoj glatkoj površini odraz plinskih svjetiljaka, koje su gorjele na obali pod žutim providnim svodovima javora i breza.

Iza željezne ograde prolazili su s bukom rasvijetljeni tramvaji vabeći iz električnih vodova svijetloplave iskre. Ali se park sa svojim tamnozelenim ledinama i crnim hrpama stabala stezao pust i tih pod tamnoljubičastim nebom. Osim jedne skupine odraslije djece, koja su trkala po ledinama i sakrivala se u grmlju, nije bilo vidjeti ni žive duše.

Tako su se nekada davno za tamnih jesenskih večeri on i Roza skrivali za stabla stišćući se jedno uz drugo. Držeći se za ruku jurili su kroz grmlje, a žuto i zeleno lišće padalo je na njih kao kiša. Virkali su oko sebe te tiho i bez daha šaputali; igra u tami ih je uzbuđivala i ispunjala njihova malena srca fantastičnim snovima o pustolovinama i opasnostima, kojih su se ozbiljno i strašno bojali.

Noć se slegla nad park i pod njenim okriljem činio se on kudikamo veći. Male, zgodno posađene hrpe stabala disale su šumskom tišinom; umjetni potočić, koji se pod liliputanskim mostićem rušio niz umjetne slapove, šumio je u tami kao brzica rijeka... voda je tekla crna i bezdana pod grmljem, pjenila se bijelom pjenom pod mostićem, na kome su oni sjedili i igrala se malo niže s jednim samotnim tračkom svijetla.

»Sjećaš li se još, kako je tvoja majka odlazila s nama na izlet u Sankthans...?« reče tiho Torkild.

»Dà.« On je iz njezina glasa razabrao, da se smiješi. »Sjećam se, kako sam prvi put ugledala pauna. Raširio je pera u krug... i nikad mi se — znaš — nije nešto učinilo tako divno kao taj šareni krug. Zatim me je mama odvela u restaurant i naručila za me ružičasti sladoled; zacijelo sam tada prvi put u životu okusila sladoled. Znaš, Torkilde, kad pomislim na taj dan, čini mi se, da nikada poslije nisam tako divno osjetila, da ž i v i m.«

Sjedili su neko vrijeme bez riječi na ogradi mosta.

»Dä. A ja sutra putujem,« reče poluglasno Torkild. Prignuo se u mraku i odjednom položio svoju ruku na njenu.

»Rozo, smijem li jednom da te poljubim.. jedan jedini put?«

Ona je samo na čas oklijevala. Zatim se priklonila k njemu i pružila mu usne. Njeno se blijedo lice jedva razabiralo u tami. Ali kad je osjetila, da se njegove usne rastvaraju da prekriju njezine, nehotimično je napravila malu kretnju, kao da će povući glavu. On je odmah pusti.

»Ne možeš da me poljubiš?« prošapta on.

Rukom u rukavici ogrli Roza sasvim lagano njegov vrat i ispupčenim usnama poljubi ga malim, trijeznim, djetinjskim poljupcem.

»Sjećaš li se, da si me već jednom poljubila?« prošapta on opet.

»Dä, sjećam se.«

»Zašto si to onda učinila?«

Roza ga odjednom pogladi po ruci.

»Bilo mi te jako žao. Ta ti znaš, Torkilde, da sam te uvijek jako, jako voljela... koliko ja mogu da volim.«

Torkild kimnu glavom.

»Dä, kao sestra. Ali, Rozo... nakon svega onoga, što sam ti ispričao... nisi li pomislila, da bi moglo biti opasno, ako me poljubiš?«

»Da... pomislila sam.«

»Ali ti si bila uvijek prama meni tako dobra, sestrinski dobra... da si me ipak poljubila.«

Roza je neko vrijeme šutjela, a zatim je odgovorila:

»Dä... Znaš, kad si mi ono pričao o svojoj majci, odlučila sam da te poljubim. Učinilo mi se, da si pretrpio više, nego što je ijedan čovjek zaslužio. Ali prije nego sam poljubila, ispričao si ti nešto drugo. I tada sam se poveselila, što to nisam učinila... Pomislila sam: ne ću da budem kuharica i proračunana. Pomislila sam: ako te volim, a tebi je zlo, i ja osjećam potrebu da budem prema tebi prijazna i da te podragam, onda mi ne smije biti stalo do toga, da li si ti zdrav ili bolestan. Nikada me ništa nije moglo odvratiti od toga... da budem pravedna.«

(Nastavit će se.)

Ramsay Mac Donald

Jedan od najvećih današnjih svjetskih političara jest sadašnji predsjednik engleske vlade James Ramsay Mac Donald. Istakao se u svom političkom djelovanju osobito svojim radom za pomorsko razoružanje, za kopneno razoružanje, za bolje odnose između Francuske i Njemačke, pa u unutrašnjoj politici engleskog imperija nastojanjem, da riješi pitanje Indije, najteže englesko pitanje, i rješavanjem gospodarske krize u Engleskoj.

MAC DONALD ULAZI U AVION ZA PUT U ŽENEVU
Pacific & Atlantic

Mac Donald potječe iz obitelji jednog ribarskog sela u sjevernoj Škotskoj. Kao siromašan osamnaestgodišnji mladić došao g. 1884. u London, da ondje nađe kakvo namještenje, uz koje bi uveče mogao pohađati više škole. U Londonu se našao s nekoliko šilinga u džepu, lutao je po ulicama, te je dugo potrajalo, dok nije dobio namještenje kod jednog biciklističkoga kluba, gdje je pisao adrese. Zatim je postao pisar u jednoj trgovačkoj kući. Zajutrakovao nije nikad, a večeru bi često proveo u kakvoj knjižnici. Želja mu je bila, da postane učitelj. Radio je do 3 sata u noći, a u 7 sati je već opet bio na nogama. Razbolio se od prenaporna rada, morao napustiti učenje, te je postao privatni tajnik engleskoga političara liberalca Tome Lougha. Tako je dospio u politiku, počeo pisati u novine, a g. 1895. kandidirao je kao kandidat nove radničke stranke. Tom prigodom dobio je od neke nepoznate mu gospođice M. E. Gladstone veću svotu za izborni fond. Godinu dana kasnije postala je ona njegova žena, koja je jednako gorljivo radila politički kao i on. Žena njegova zapravo je odlučila konačno smjerom njegova života. Zato je užasan udarac doživio g. 1911., kad su mu u istoj godini umrli i sin i žena. Otada je do konca rata živio osamljeno, povučeno, da se iza toga evo već po drugi put digne na čelo vlade najveće države svijeta.

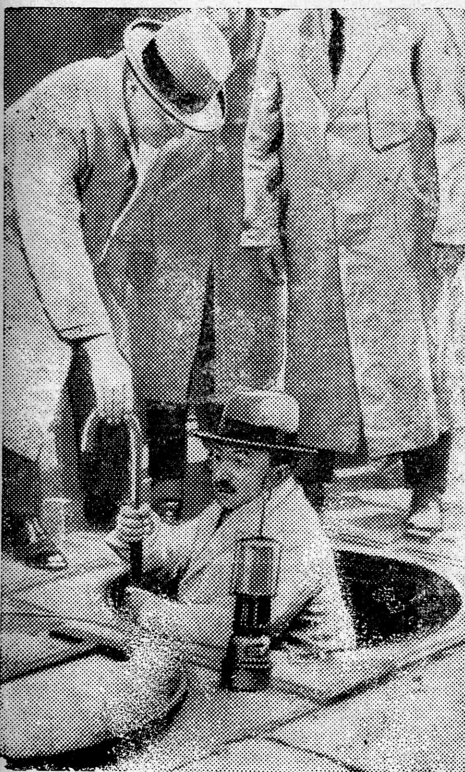
Lijevo:

SHAKESPEAROVE SVEČANOSTI U NJEGOVU RODNOME MJESTU U ENGLESKOJ

Na Shakespearov rođendan 23. travnja otvorio je engleski nasljednik prijestolja u Stratfordu on Avon novo Shakespearovo kazalište uz velike svečanosti. Na slici omladina i djeca u starim kostimima izvode plesove pred Shakespearovim spomenikom

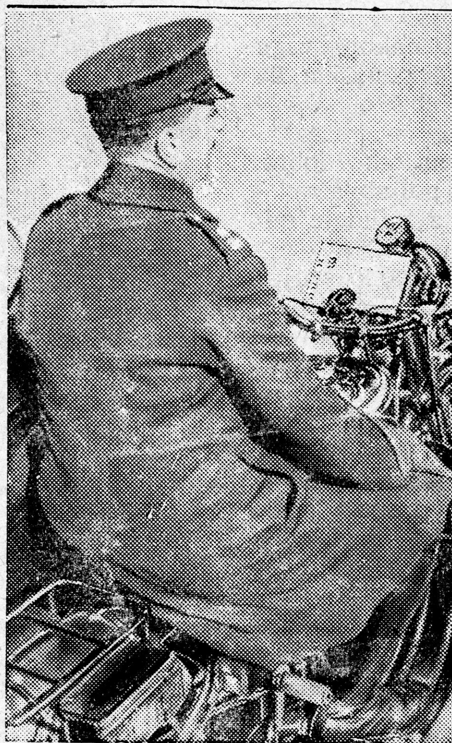
MUSLIMANI U RUSIJI I PAPA

Poznati su grozni progoni katolika i pravoslavnih u Rusiji. No boljševici nisu poštedili ni druge vjeroispovjesti. Tako su teških nevolja pretrpjeli i muslimani, koji žive u Sovjetskoj Rusiji, a o njihovu progonstvu bilo je potanko referirano na općem muslimanskom kongresu, koji je održan od 7. do 16. prosinca 1931. u Jerusalimu. Prema tom izvještaju boljševici su započeli protuvjersku akciju proti muslimanima god. 1926. po svojim civilnim, vojnim i sudbenim funkcionarima. U dvije su godine sljedbenici islama lišeni civilnih i političkih prava, a ujedno su im ometali da obučavaju svoje mlađe u toj vjeroispovjesti i da vrše svoje vjerske dužnost. Zatvorene su sve njihove konfesionalne škole, a školske zgrade pretvorene su u kasarne. Džamije su proglašene državnim dobrom, pa ih je država davala u najam; vjernici, koji su i nadalje ostali odani svojoj vjeri, otpušteni su iz državne službe, pa je broj njihov u same dvije godine (od 1926. do 1928.) premašio 3100. No boljševici se nisu zadovoljili samo s takvim stavom prema muslimanima, nego su k tome stvorili i protuvjerska udruženja, koja su napadala muslimane, i velikom bukom u okolici džamije smetali vjerske obrede. U samom Tataristanu bilo je u god. 1828. zatvoreno 1500 džamija. U gradu Kazanu, središtu ruskih muslimana, koji broji preko 100.000 stanovnika, zatvoreno je 20 džamija. U godini 1929. zatvoreno ih je oko 7000. Na te i mnoge druge nepravde tužili su se muslimani pred cijelim kulturnim svijetom i pred svim vladarima, no jedini se Papa Pijo XI. vrhovni poglavar katoličke crkve, nije oglušio njihovu glasu i obećao je i nastojao postići, da se spasi, koliko je to moguće u Sovjetskoj Rusiji, vjerska sloboda muslimana u Rusiji. Te njegove dobre volje i nastojanja sjetili su se muslimani i na svom općem kongresu u Jerusalimu.

FRANCUSKI MINISTAR POŠTA I TRGOVINE

Louis Rollin nedavno je inspicirao u Parizu jednu novu automatsku centralu. Naročito su ga zanimali podzemni kabelski vodovi, pa ga vidimo na našoj slici, kako se spušta u jedan rov

MOTORIST KAO LOVAC

Engleska motoristička policija uvela je na svojim motorima pokraj svjetiljke tablicu, na kojoj su upisani brojevi ukradenih automobila. Tako motorist vrlo lako pregleda tablicu, kad vidi sumnjiva kola. To je uvedeno u svim velikim engleskim gradovima.

NEOBIČNI SVADBENI OBIČAJI

U engleskoj grofoviji Yorkshire još se i danas drže nekih starih običaja. Tako iza vjenčanja muž svoju suprugu nosi na rukama iz crkve.

D O G A Đ A J I

U TRAVNJU.

13. Zrakoplov »Zeppelin« vratio se s drugog svog ovogodišnjeg putovanja iz Južne Amerike u Friedrichshafen. — U potrazi za Lindbergovim djetetom došao je major Charles Scheffel, policijski činovnik iz New Yerseya, čak u Beč, jer sada to dijete slavnog američkog avijatičara traže i po Evropi. — U engleskom parlamentu prihvaćen zakon, po kojem će se odsad i nedjeljom držati kinematografska prikazivanja, koncerti i predavanja. Dosad to nije smjelo biti, jer se nedjelja držala strogo kao dan počinka.

14. Američki državni sekretar (ministar vanjskih poslova) Stimson i bivši državni sekretar Kellog doputovali su u Englesku na putu na ženevsku konferenciju za razoruža-

NAJVEĆA OVOGODIŠNJA NOGOMETNA UTAKMICA U ENGLESKOJ
održana je u Wembley-stadionu u Londonu pred 95.000 gledalaca, među kojima je bio i sam engleski kralj

nje. — U Španjolskoj proslavljena je prva godišnjica republike kao narodni blagdan.

15. Stimson i Kellog stigli u Pariz i održali konferenciju s francuskim ministrima. — Postignut je najnoviji automobilski rekord na daljinu: auto firme Citroën prevalila je za 958 sati 100.000 kilometara, t. j. poprečno 104 km na sat. Firma Citroën raspisala je 1 milijun franaka nagrade onom, tko potuče taj rekord.

16. Njujorška Metropolitan-opera najavila, da će radi krize buduće sezone moći raditi samo 16 tjedana (4 mjeseca). — Kao što su nepoznati otmičari ukrali dijete američkog avijatičara Lindbergha, tako se dogodilo i s djetetom američkog tvorničara bogataša Harry Brodskoga, komu odvedoše 9-godišnju kćerku. — Američki predsjednik Hoover se izjavio za to, da se uvede tjedan sa 5 (mjesto 6) radnih dana — Japanska delegacija u Ženevi ne će da sudjeluje na sjednicama komisije devetnaestorice, koje bi imale da riješe kinesko-japanski spor.

17. Između Rusije i Japana dolazi do sve napetijih odnosa radi boljševičke koncentracije vojske na

SMJELI PUT PREKO OCEANA
poduzeo je još 14. listopada 1931. iz Lisabona njemački kapetan Engler u običnom platneno-gumenom čamcu kajaku („faltbootu"). No čini se, da je nastradao, jer ga je zadnji puta sreo jedan parobrod u blizini Kanarskih otoka 20. studenoga

Istoku. — U američkoj republici Čile parlamenat ukinuo zlatnu valutu.

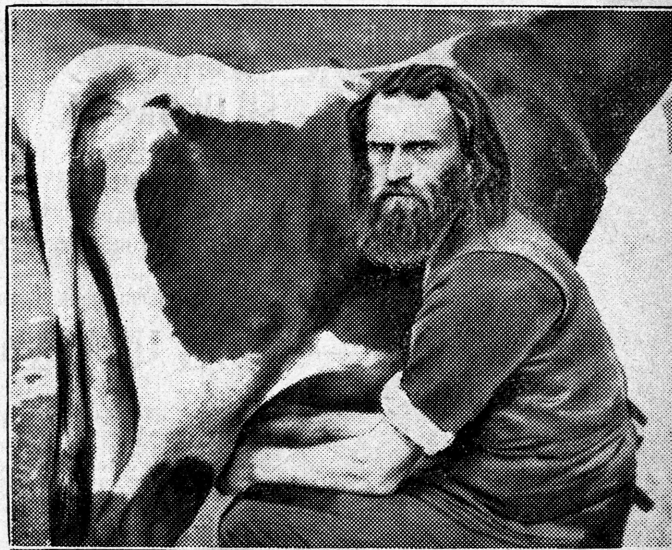
18. Konferencija za razoružanje u Ženevi započela je ispitivanjem kon-

KARDINAL DR F. G. PIFFL,
bečki nadbiskup, preminuo je 21. travnja o. g.

kretnih prijedloga francuskih, talijanskih i američkih delegata. — Lindbergh je položio u jednoj njujorškoj banci 100.000 dolara (preko 5½ milijuna dinara), koji imadu biti isplaćeni onom, tko mu dovede njegovo ukradeno dijete. — Talijanska vlada odbila prijedlog zakona, da se oporezuju brakovi bez djece.

19. Parlamenat Sjedinjenih Država Američkih prihvatio je zakon, po kojem strani državljani, koji su se oženili Amerikankama, mogu ostati u Americi. — Hitlerova stranka u Njemačkoj održala je u Berlinu žensku izbornu skupštinu, na kojoj je izneseno, da će ta stranka, kada dođe na vladu, uvesti zakon, po kojem će sve djevojke morati isto tako, kao što muškarci u većini država moraju služiti vojni rok, morati odslužiti 2 godine u obvezatnom zajedničkom državnom radu, da dobiju jedninstven nacionalni odgoj.

PASIJSKE IGRE U ERLU U TIROLU
Po uzoru pasijskih igara u Oberammergau-u priređuju u razmaku od više godina i seljaci u Erlu u Tirolu pasijske igre. Tako i ove godine Jeronimski putnički odbor povest će ovog ljeta pohod na te igre. Slika prikazuje seljaka Buchauera, koji će glumiti Krista.

Život u srednjem vijeku

Napisao Vojmil Rabadan

Nekoliko stotina godina ne znači prema vječnosti ništa, ali za povijest čovječanstva znači vrlo mnogo. Svi mi, koji ipak još ne možemo da se pohvalimo sijedom kosom, opažamo, koliko je golemih promjena doživio svijet za samih posljednjih dvadeset godina. Zamislimo, kako li je negdje drugačije morao izgledati svijet prije dvjesta, trista, petsto godina, dakle u ranom srednjem vijeku, u doba »feudalne gospode«...

Nesamo da nije bilo radija, kina, auta, željeznice i elektrike, već ni dobrih puteva, kuda bi se čovjek barem u kolima mogao čestito odvesti do svog cilja. Štoviše, možemo reći, da nije bilo ni gradovâ, barem u današnjem smislu. Naselja staroga svijeta uništile su provale barbarâ i seobe naroda na kraju staroga vijeka, a iz meteža, kojim su te seobe urodile, razvijala su se i otskočila pomalo tri staleža: viteški, svećenički i seljački. Ta tri staleža, kojima će se nešto kasnije pribrojiti obrtnici udruženi u »cehove«, daju obilježje povijesti čitavoga srednjega vijeka kod svih naroda, pa i našega.

Pod imenom viteškog staleža ne smijemo zamišljati samo junake odjevene u željezo, koji na vilovitu konju obilaze svijetom boreći se za vjeru, za slabe i tlačene. Iz tih se junaka razvio stalež »feudalne (zemaljske) gospode«, grofovâ, barunâ, knezovâ i t. d., koji su od kralja za kakvu uslugu dobili ili na doživotno ili na vječno uživanje neki posjed. Mogla je to biti čitava pokrajina, a mogao je biti i manji posjed. Na tom poklonjenom mu teritoriju bio je »feudalni gospodin« potpuni i neograničeni gospodar svih šumâ, oranicâ, njiva, pa i ljudskih života, kako ćemo niže vidjeti. Ta je samostalnost išla dotle, da se takav »zemaljski gospodin« često kvačio sa samim kraljem i prkosio mu, jer je kralj bio samo nešto bogatiji — kolega... Takve feudalne gospode bilo je po čitavoj Evropi jednako, premda su se različito nazivali. I naši Šubići, Zrinjski, Frankopani — da spomenem samo najpoznatija imena — bili su takvi feudalci.

Središte feudalnog posjeda bio je stan gospodina ili točnije kamena tvrđava podignuta na kakvu brijegu ili brdu, da bude što sigurnija od neželjenih posjeta neprijateljske kakve vojske, koju je lako mogo dići i najbliži susjed. Zanimljivo je, kako su bila građena ta gnijezda velikaška. Na vrhu brijega, s kojega su se lako mogli držati na oku svi pristupi, dizao se više ili manje pravilan četverokut od teških zidina, koje su bile tako debele, da je na vrhu zidova, bedemâ, bio širok hodnik, kud je obilazila straža. Ti zidovi bili su učvršćeni sa više jakih kulâ, u kojima je stanovala četa vojnika i slugu, tu su bila i spremišta i tamnice. U sredini tog obruča bedemâ, dizao se tek gospodarev stan, visoka kula na više spratova. Bilo je to zato, da u slučaju navale neprijatelja, ako već vojska zauzme bedeme i dvorište, ostane još mogućnost da se on brani iz kule. Zato je ta kula znala biti ograđena još jednim zidom, a uz kulu bila je nerijetko kućna kapela i još po koja zgrada. Oko bedemâ tekao je opkop, jama ispunjena vodom, a nad njom most, koji se dizao lancima da zatvori ulaz. Naravno, da je taj oblik viteškog gnijezda bio različit prema kraju, dobi i prilikama, kad i gdje je građen. Zvao se njemačkim jezikom »Burg«, romanskim jezicima »château« (franc.: šató) i »castello« (talijanski: kaštelo). Kod nas se reklo »grad«, pa i to nas podsjeća, da tada gradovâ u našem smislu nije bilo. Zagreb je na primjer još u XVI. vijeku, pa i kasnije, samo malobrojno naselje trgovaca i obrtnika pod imenom Grič. Kaptol je cjelina za se, kao i Medved-grad, Samobor i ostali gospodski »gradovi« naokolo. Na podnožju

»grada« imali su seljaci i po koji obrtnik svoje kolibe, tako je nastajalo selo, pa kasnije i grad, ili barem varoš. (Tkogod pročita Šenoin roman »Zlatarevo zlato«, koji je u najljepšem izdanju nedavno izašao u Knjižnici Dobrih Romana, dobit će najbolji pojam o tom, kako je bilo sa Zagrebom prije tri, četiri i više stotina godina.)

A kako su u tim svojim »gradovima« živjela gospoda? Takav feudalac kretao se većinom napolju: tä boravak u njegovim niskim, mračnim dvoranama kule bez staklenih prozora i nije bio suviše ugodan. Tu su se zadržavale samo žene vezući i predući. Muškarci su se od djetinjstva bavili mnogo raznim športovima (strijeljanje, jahanje, plivanje, lov i t. d.) i učili se baratanju oružjem. Kao mladići od 12 do 15 godina odlazili su na dvor kraljev, da se uče uglađenom vladanju, a zatim su bili svečano proglašeni vitezovima čitavom ceremonijom. Kao odrasli muževi bavili su se ratom, turnirima, (viteškim borbama) lovom, a nerijetko i razbojništvom. Pri svemu tome bilo je glavno borba za opstanak, pa se i u ratu i na dvoboju nastojalo uloviti što više živih protivnika, koji će platiti masnu otkupninu, a i lov bio je doduše šport, ali u svrhu, da se opskrbi kuhinja mesom i stol pečenkom. U samome »gradu« život je bio nešto veseliji, kad bi dolutao kakav pjevač-skitnica (trubadur), kakav glazbenik, akrobat i slično, koji bi pjevali junačke pjesme i pokazivali svoje majstorije. Inače su se blagdani, vjenčanja, obiteljske svečanosti slavile gozbama i veselicama, koje su trajale po više dana. Jelo se i pilo čudo toga, plesalo se, a i mnogobrojni gosti se darivali dragocjenim darovima. Sve je to stajalo silu novaca. Gospoda su se zaduživala, isisavala kmetove, da su im rebra pucala, a pomalo i pljačkala putnike, koji bi oko njihova grada prolazili. Tako se dešavalo, da su ljudi, koji su inače u povijesti veliki i simpatični, bili u isto vrijeme razbojnici i grozni ugnjetavači puka.

P u k je uopće najžalosnije kuburio u to doba. Seljaci su bili svi gotovo k m e t o v i, dakle gotovo potpuni robovi feudalca, koji ih je mogao i prodati sa zemljom zajedno, a i ubijati, ako mu se prohtjelo. Bez dozvole ne smiju da se žene, a o seobi ni govora. Ako nešto ostavi djeci na samrti, gospodara spada dobar dio. Pobjegne li, skupo će platiti, ako ga uhvate. Osim svega toga goleme daće i porezi, koje mora plaćati, ispijaju mu neprestano krv. Svi ti porezi tištali su seljaka i onda, kad je bio svoj gazda, slobodan, a ne kmet. Kolibica ševaruša, u kojoj je seljak živio, imala je samo jednu prostoriju s golemim ognjištem, naćvama, jednim krevetom i nešto drvenog suđa. A ni oruđa za obrađivanje zemlje nije pravo imao: lopata, motika i ponekad ralo, ali drveno. Naravno, da je zbog toga zemlja slabo rađala, pa je glad bio česti gost, kao i kužne bolesti uvjetovane očajnim higijenskim prilikama. K tome su svaki čas svakojaki razbojnici, pa i sam gospodar sa svojim vojnicima navalili, da ugrabe djevojke, blago, živež i t. d. Seljaštvu je život bio uistinu težak.

S v e ć e n s t v o se ko i danas dijelilo na redovno i svjetovno. I jedno i drugo nastojalo je da po mogućnosti ublaži surovost zakona i običaja. Štitilo je slabe, gledalo da mjesto nereda i bezakonja zavlada red i organizacija, odgajalo je i poučavalo narod. Nesamo u crkvi, već i u školi i u sudnici svećenstvo je u srednjem vijeku steklo golemih zasluga i spasilo, možemo tvrditi, civilizaciju.

U početku feudalne dobe crkve su postojale samo u većim gradovima i to većinom po jedna, tek kasnije počele su se crkve množiti po većim i manjim mjestima, i svako je mjesto dobilo svog župnika, koji je živio od zadužbina i lukna. Uz to svjetovno svećenstvo, živjelo je po samostanima redovno svećenstvo, to jest redovnici benediktinci, pavlini, franjevci i t. d. Svjetovno svećenstvo učinilo je mnogo u socijalnom pogledu time, što je na pr. počelo kod krštenja izdavati krštenice, voditi tačne knjige rođenih, vjenčanih, umrlih i t. d.

Redovno svećenstvo bavilo se najviše znanstvenim i organizatorskim radom. Čitavu staru književnost sačuvali su nam fratri, koji su u svojim ćelijama strpljivo prepisivali pisce Rima i Atene; a i dobar dio povijesti srednjega vijeka poznat je tek po njihovim kronikama i zapiscima. (Na pr. naš »pop Dukljanin«.) Osim toga redovi su zalazili u divlje i neobrađene krajeve, gdje je složan rad braće krčio, sadio i uređivao oko samostana oranice, vinograde i plodne njive. U sjeni samostana dizale su se pomalo kućice, u koje se sklanjalo seljaštvo, nastajala su brojna sela: glasoviti samostan Cluny (Klini) u Francuskoj osnovao je sam 2000 takvih sela!!! A svjetovno i redovno svećenstvo radilo je združenim silama na obuci i podupiranju naroda: njihove su škole bile svakome besplatno pristupne, a samostanske zalihe bile su uvijek otvorene siromasima, dok su fratri obilazili naokolo liječeći i pomažući bolesne i bijedne. Važno je spomenuti na koncu, da je i prve bolnice otvorila baš Crkva, koja je uistinu jedina svijetla zraka u tami srednjega vijeka.

KOZMETIKA

NOKTI.

Nokti nisu samo ukras ruke, nego i naravna obrana vrhova prstiju na kojima svršavaju najfiniji živci osjetnici. Taj najosjetljiviji dio ruke treba da ima jaču obranu. Zato mi moramo njegovati nokte, kako bi oni mogli izvršivati svoju dvostruku zadaću: da štite i da ukrasuju. Zato ne smiju nokti biti nikada posve kratko odrezani, nego moraju biti malo veći od vršaka prstiju. To ne znači, da se moraju izroditi u oblike, koji više sliče pandžama nego noktima. Posve krivo imaju oni, koji misle, da s tim čaporcima postaje ruka ljepša i elegantnija. Osim toga mora da su takvi nokti velika neprilika i smetnja kod svakoga rada.

Oblik nokata ovisi o osobnom ukusu i o obliku prstiju. Najugodnije djeluje malo zašiljeni luk, koji čini da prsti izgledaju tanji. Kratki i debeli prsti treba da imaju nešto dulje i šiljastije nokte, dočim prsti, koji su od naravi vitki, ne trebaju te umjetne pomoći.

Manikira se na slijedeći način:

Najprije treba nokte s malom i ne prejakom pilicom izgladiti. Bolje je, da se ne režu nožicama, nego jedino u slučaju, ako su preveliki. Pilicom im dademo onda potrebni oblik. Zatim umočimo sve prste u mlaku sapunicu u kojoj ima rastopljena boraksa. Nakon po prilici pet minuta koža se na prstima već smekšala. Sa malim štapićem ili potiskivačem, koji ne smije biti iz metala nego iz kosti potiskujemo oko nokata i ispod nokata malo vazelina. Kod ne njegovanih i zanemarenih ruku, treba kožicu oko nokata izrezati savinutim nožicama i kod toga jako paziti da se kožica ne zadere i inače ne ozlijedi, jer tako nastaju upale, koje dugo traju i dosta bole.

To rezanje kožice oko nokata treba izbjegavati, a postat će suvišno, ako svagda poslije pranja ruku potiskujemo kožicu sa ručnikom natrag. Tako ćemo spriječiti da se kožica oko nokata ne zadere i ne upali.

Na to treba priučavati već i malu djecu. Trèba im pokazati, kako se kožica kod sušenja ruku sa ručnikom potiskuje natrag. Kad se već od najranijega djetinjstva tako njeguje ruka, onda ne će nikada biti većih poteškoća kod manikiranja.

Isto takovu pažnju treba posvećivati onom prostoru ispod nokata, gdje se najlakše skuplja nečistoća. Ne valja tu nečistoću s kakvim oštrim instrumentom odstraniti, jer se time samo unutrašnja strana nokta izgrebe i ozlijedi koža, koja je na nokat zarasla, a nečistoća se samo još dublje zarine u te ogrebotine. Bolje je da se svaki dan kod pranja ta nečistoća odstrani štapićem od drveta ili kosti, nipošto ne metalnim i oštrim instrumentom. Ako to ne pomaže, onda se na štapić pričvrsti komadić vate, koji umočimo u razrijeđeni alkohol ili u limunov sok, pa time lagano taremo ispod nokata. Da nokti postanu sjajni mogu se namazati kakvom kremom ili praškom i onda svijetliti komadom kože.

Tko može neka dade nekoliko puta u godini urediti ruke i nokte kod vještoga manikira, pa će tako moći s malo truda zadržati dugo vremena ruke u redu.

Kod toga se treba čuvati svakoga pretjerivanja. Nesamo da nisu lijepi predugi i prešiljasti nokti, nego također nisu lijepi ni oni, koji se previše sjaje, kao svježe lakirana kola, a da o neukusnom bojadisanju nokata i ne govorimo.

Nitko ne može naći valjanu ispriku zato, što ne njeguje ruke i nokte, pogotovo ne domaćica. Nije nikakva taština ako domaćica posveti svaki dan nekoliko minuta njezi svojih ruku, koja čitave satove utroši na to da čisti posuđe i razne ukrasne predmete u kući.

Nina.

ZDRAVLJE

Hranljivost svježih jaja. Svježa su jaja veoma hranljiva. U njima se nalazi skoro sve ono, što je neophodno nužno za čovječji život. U jajetu ima kreča, fosfora i fluora u velikoj množini. Bjelančevina je za izgradnju mišićja veoma nužna, a nje ima u jajetu također mnogo. Vitamin A unapređuje rast, dok se lecitinom hrane živci, stanice i mozak. Oba ova hraniva ne ćemo naći u nijednoj drugoj hrani u tolikoj množini, u kolikoj ima u svježem jajetu. Kolostrin u žumanjku čuva tijelo od otrovnih čestica i čini ga otpornim. Ergasterin u vitaminu D učvršćuje kosti. U Engleskoj se godišnje troši na glavu prosječno 700 kom. jaja, dok u Austriji dolazi 104 komada. Stoga je u interesu narodnog zdravlja da se troše samo svježa jaja. A ta mogu biti samo domaća — tuzemska — a ne inozemska. Ova zadnja nijesu svježa, jer ponekad treba po više nedjelja, dapače i mjeseci, dok ih počnu upotrebljavati, a takva stara jaja nijesu zdrava.

Žvakanje jela. Svako jelo treba valjano sažvakati prije nego li ga progutamo. Valjanim žvakanjem jelo se razmrvi i dobro se promiješa sa slinom. Slina je sok veoma potreban za prokuhavanje jela. Ako jelo, koje nije temeljito sažvakano, dospije u želudac, onda se teško probavlja, a otud nastaju želučani bolovi. Onaj čovjek, koji naglo jede, obično potpuno ne sažvaće i ne usitni dotično jelo. Zato treba jesti polagano. Slabi i manjkavi zubi također su uzrokom da se jelo dovoljno ne usitni u ustima. Stoga su za valjano žvakanje i usitnjivanje hrane potrebni potpuni i zdravi zubi. Ali slabi su zubi također povodom i želučanim bolima, a isto tako mogu biti ubitačni i za zubno meso.

Ne štedimo šećerom. Sigurno je već svaki od vas imao u ruci kocku bijelog šećera, a da pri tom nije mislio na ništa drugo, već kako će kocku turiti u usta. Pa ipak je takav komadić šećera vrijedan pažnje. Šećer se naime sastoji od ugljika, a ugljik proizvodi toplinu. Toplinom se opet diže životna snaga. Izgori li komad šećera, to iza njega preostaje samo malo pepela. Pa šta se je izgubilo gorenjem? Učenjaci vele, da se je tim izgubilo mnogo energije, jer jedna šećerna kocka teži 5 grama a sadržaje u sebi 20 kalorija. A to je snaga, koja je u stanju na 100 m visine podići predmet težak 84 kg. Tu znatnu energiju uzima čovjek dnevno nesamo upotrebom čistog šećera, nego još i svakom brašnenom hranom, koju u sebe prima kao: kruhom, krumpirom, sočivicama i t. d., pošto se ta hrana u želucu pretvara u šećer. Eto iz toga se vidi kako je potrebno, dapače i veoma nužno za ishranu našeg mišićja hraniti se i šećerom.

ŽENSKI SVIJET

Prvo vjenčanje u Vatikanskom Gradu. Od g. 1870. nije bilo ni jednoga vjenčanja u Vatikanu. Tek sada 5. travnja obavio je kardinal Paccelli, državni tajnik vatikanski, prvo vjenčanje, otkako je obnovljena sadašnja vatikanska država. Vjenčala se Cecilija Serafini, kći guvernera Vatikanskoga Grada, s talijanskim konzulom Giorgiom Sparlazzi.

Najstarija žena u Jugoslaviji bila je neka starica Đurđa Šipić, koja je nedavno umrla u Prizrenu stara 117 godina.

Preko tisuću rastava brakova ima svake godine u čeÅ¡koslovačkom glavnom gradu Pragu.

Avijatičarka se srušila u Bangkoku. Njemačka avijatičarka Marga Etzdorf vraćala se nedavno s dalekoga Istoka u Njemačku. U Bangkoku, glavnom gradu kraljevine Siama, baš je uzletjela s aeroplanom, te se nije bila još ni uzdigla visoko, kad su motori zatajili, avion se srušio i razbio, a sama avijatičarka dobila je kod toga tek lakše ozljede.

Moda u Africi. I afričke Crnkinje podliježu sve više utjecaju mode kao i njihove bijele drugarice u Evropi. Prije su zulukaforske žene upravo ludovale za staklenim perlama, koje su nosile oko vrata. Sad im se ukus promijenio, te nose oko golih nogu gumene vrpce, kojima se inače u Evropi pričvršćuju čarape, a za staklene perle više ni da čuju, te cijeli sanduci toga stakla, koje je došlo iz Evrope, leže u carinarnicama neraSprodani.

Djevojačka imena. Mjesto lijepog imena Marija djevojke se danas radije nazivaju Marieta, Mica, Mimi, Ria, Marica i slično. Po filmskim zvijezdama nadijevaju se djevojčicama imena Greta, Lia, Marlena, Liana itd. Boljševici su uveli žensko ime Revolucija, Židovi ime Telaviva. Takvih ekstravagancija ima sva sila. Zar nisu prema svemu tome kudikamo ljepša naša narodna imena?

Katoličke žene u Engleskoj. Već nekoliko vremena se opaža u Engleskoj pokret, da se ujedine sve katoličke ženske organizacije. Od tih organizacija je najjača Katolička Ženska Liga, koja već uspješno radi na socijalnom i vjerskom polju. Taj pokret je našao odjeka u javnosti, a osobito kod crkvenih dostojanstvenika, te je biskup Salfordski T. Heushaw rekao: »Žene su velika sila budućnosti.« Andrey Petre je predsjednica Katoličke Ženske Lige, o kojoj Catholic Directory kaže: »To je narodna vanstranačka organizacija za širenje vjerskih i duševnih interesa, a da reprezentira katolike u javnosti, bavi se socijalnim radom.«

Stogodišnja mati i baka redovnika. To je devedeset sedmogodišnja gospođa Adelaida Foss, majka četiriju i baka dvojice redovnika. Imala je deset sinova. Dva, koji su bili redovnici, umrli su. Dvije kćeri redovnice još su žive u redu Notre Dame. Dvije unuke su također redovnice Notre Dame, a sve živu u Sj. Americi. Gospođa Foss je rodom iz Holandije, a kao djevojka je došla u Sjedinjene Države.

Američke žene protiv žestokih pića. Poznata je borba, koja se u Americi vodi između »suhih« i »mokrih«, između prohibicionista i pristaša slobodnog točenja žestokih pića. U toj borbi i te kako živo učestvuju i žene. Tako je nedavno jedna delegacija žena prohibicionistica izjavila predsjedniku Hooweru, da ne će potpomagati kandidate, koji ne bi bili prohibicioniste. Protest se tiče osobito Mellona, koji je nekom prilikom izjavio u Londonu, da će buduća vlada biti vjerojatno »mokra«.

Greta Garbo se udaje? Pronijela se vijest, da se najslavnija današnja filmska glumica Greta Garbo udaje za švedskoga bogataša Vilima Sorensona. Upoznali su se g. 1928., kad je Greta Garbo bila posjetila svoju domovinu.

Nagrada obitelji s brojnom djecom. U Firenci je obrtniku Fabriju i njegovoj ženi, koji su oboje stari 42 godine a imadu 13 žive djece, predana nagrada u visini od 100.000 lira (oko 300.000 dinara).

KUĆANSTVO

KUHINJSKI RECEPTI.

Pašteta od svinjskih jetara sa sardelama. Pirjani ¼ kg svinjskih jetara na masti (maslacu) i luku. Kad su gotova, dodaj im 12 dkg slanine, 2 zgnječene sardele, 2 žemlje namočene u vodi i iscijeđene, pa to samelji na stroju i prognječi kroz sito. Pridaj malo goveđe juhe i jedno jaje. Tu smjesu stavi u formu obloženu slaninom i kuhaj u pari pola sata.

Rusko meso. Uzmi 40 dkg govedine, 40 dkg svinjetine, ¼ litre kiselog vrhnja, 1 žlicu nasjeckanog luka vlašca, nekoliko okruglih narezaka luka, 5 dkg slanine narezane na kocke, 1 mrkvu narezanu na deblje nareske, 1/8 crvenoga vina, bibera i soli. Meso nareži na odreske, pa sve zajedno metni na mast u šerpu, koja se dade čvrsto zaklopiti, i pirjani tako dugo, dok se sok ne ukuha. Zatim naspi malo juhe ili vode i pirjani, dok meso ne bude mekano. Prelij ga vrhnjem i prokuhaj. Kad je tako gotovo, garniraj uskim dugim krumpirom i narescima limune. Jede se sa salatom.

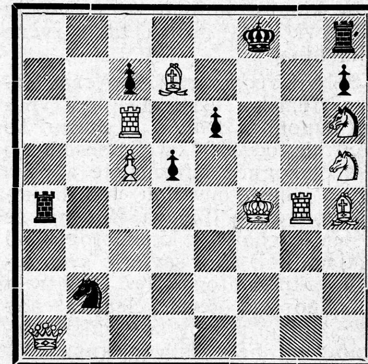
Torta od maka. Miješaj pola sata 14 dkg šećera, 6 žumanjka, malo limunove kore, malo vanilije i cimeta. Zatim dodaj 11 dkg fino samljevenog maka te još miješaj, a na koncu pomiješaj snijeg, žlicu brašna, 3 dkg izrezanih mandula i 3 dkg citronade.

S. A.

ŠAH

Problem broj 6.

Krešimir Žilić, Osijek

Bijeli matira u dva poteza.

FILMSKI SVIJET

KINEMATOGRAFIJA I RAD KATOLIKA NA MEĐUNARODNOM POLJU

(Svršetak).

Nas najviše zanima ono, što se u pojedinim državama u to vrijeme učinilo na polju kinematografije.

Kanonik Reymond u Parizu, direktor međunarodnog katoličkog kinematografskog ureda, duša je katoličkog kinematografskog odbora, koji je osnovan u Parizu god. 1927., gdje je centar informacija za katolike u kinematografiji. Izdaju svoj list »Dossiers du Cinema«. Spomenuti kanonik je nesamo u vezi s proizvađačima filmova, nego je toliko kod njih cijenjen, da redovno proizvađači traže od njega prethodnu privolu za filmove, jer im je tako osigurana veća korist. Pariške kinematografske firme se upravo natječu u naklonosti prema katoličkim organizacijama. Od velike je vrijednosti pariška Kuća Dobre Štampe, koja mnogo pomaže svojim filmovima, da katolici ne pohađaju kina u kojima se prikazuju zli filmovi. Ona osniva tako zvana župska kina.

U Belgiji veoma uspješno radi Katolička filmska Centrala pod vodstvom kanonika Brohée u Luvenu. To je centrala od 300 katoličkih kina i daje sve moguće informacije a osim toga posjeduje množinu dobrih poučnih i odgojnih filmova. Kod nje su zaposleni tehnički kinematografski stručnjaci, koji daju savjet u svim pitanjima kinematografije. Centralu vodi odbor od devet članova pod predsjedanjem jednog svećenika, imenovanog od belgijskih biskupa.

Godine 1931. je osnovana u Briselju Narodna liga za intelektualno i moralno podignuće kinematografa, koje nije baš vjersko udruženje, ali u njem imadu mnogo utjecaja katolici.

Njemački su katolici bili među prvima, koji su se počeli baviti pitanjem kinematografije. Pučko društvo za njemačke katolike (Volksverein) u Kölnu je već god. 1912. imalo u svom katalogu preko 1000 filmova i bilo je ponajvažnije skladište filmova u Njemačkoj. Ta ustanova nije dugo potrajala, nego je nanovo oživljena od Leonove kuće (Leonhaus), velikog katoličkog društva za proizvodnju filmova i kao centrala radničkih društava južne Njemačke. Osim toga postoji kinematografsko društvo »Stella Maris«, osnovano od centrale Katoličke mladeži u Düsseldorfu. Većina onih, koji se bave kinematografijom u Njemačkoj, učlanjeni su u Društvu za proizvodnju filmova, koje je dio centralnog odbora katoličkih prosvjetnih društava. Ravnatelj centralnog odbora u Kölnu jest profesor teologije Marschall.

Š v i c a r s k i katolici su god. 1920. osnovali Pučko katoličko društvo za kinematografiju. Isto takvo društvo postoji i u A u s t r i j i. I u Č e h o s l o v a č k o j se opaža jaki katolički pokret za kinematografiju. A tako i u M a d ž a r s k o j i drugdje.

P o l j a c i su u Katoličkoj Akciji ustanovili posebnu komisiju za cenzuru filmova, kojoj članove imenuje kardinal primas.

U H o l a n d i j i već dosta godina postoji osnovan od katolika Katolički ured za kinematografiju. O. Hermans iz Rotterdama, dugogodišnji vođa katoličkog pokreta, imenovan je predsjednikom komisije državne cenzure.

U I t a l i j i uspješno radi Institut za odgojne kinematografe u Milanu.

U A m e r i c i katolici uspješno rade na tom polju preko društva »Catholic Welfare«, koje mnogo utječe na međuvjerski odbor osnovan za ćudoredno poboljšanje filmova. U južnoj Americi u Č i l e u postoji katoličko društvo »Lumen-film« za širenje dobrih filmova. Društvo posjeduje nekoliko kinematografskih dvorana u Santiagu i brine se za snabdijevanje župskih kina filmovima. Sada se radi o osnutku Saveza sa podružnicama u Peru, Argentini i drugim južnoameričkim državama.

Međunarodni kongresi, kao onaj u Hagu 1928. i Münchenu 1930., doprinijeli su mnogo međusobnom upoznavanju onih, koji rade za isti cilj. Bilo bi zgodno, da se budući kongres organizira s izložbom svih dosadašnjih rezultata i iskustava u radu katolika na polju kinematografije.

MALA KINEMATOGRAFIJA.

O maloj kinematografiji izašla su u zagrebačkom »Jutarnjem listu« prošlog mjeseca dva članka, i to: 4. travnja pod naslovom »U s k i f i l m — n o v i p i o n i r«, a 17. travnja drugi »U s k i f i l m i m i«. U prvom se pokazuje, kako uski filmovi sve više prodiru, a u drugom, kako se i kod nas uski filmovi sve više udomaćuju, tako da je u 3 godine postignuto to, te oko 500 škola, župa, društava i drugih ustanova ima u našoj državi aparate Pathè Baby, odnosno Pathè Lux za filmove od 9½ mm širine. To dokazuje, kako je i »Obitelj« odmah od početka shvatila aktuelnost male kinematografije, te joj se svojom propagandom stavila u službu.

KRISTIK

BRETONSKA PRIČA — ČEŠKI NAPISAO JULIJE ZEYER
PREVEO MAKSO KUNTARIĆ — ILUSTRIRAO K. RUŽIČKA

(NASTAVAK.)

Onda je zagušio užetom psa, koji im se iz nekoga sela na putu pridružio, izvadio jadnoj životinji srce i donio ga na zdjeli u noći Kristikovim roditeljima. Uzeo je svoju plaću i otišao zavazda nekamo u strani svijet.

Kristik je naricao glasno u šumnoj dubravi i dugo je zvao za pomoć, ali ga nije nitko čuo. Kad je od straha gotovo umirao, čuo je tutanj kotača nekakvih kola. Vikao je nanovo s iskrom nade, i hvala Bogu! nije zvao uzalud. Pojavio se muž, gledao začuđeno dječaka, prerezao uže i vodio ga kroz šumu na put, gdje je stajala starinska kočija, koju su vukle dvije mule. U kočiji je sjedio stariji monah, bio je to opat samostana sv. Gildasa, pogledao je sažalno dječarca i zapovjedio mužu, koji je bio Kristika oslobodio, da ga posadi do njega. Taj je muž bio njegov kočijaš, poslušao ga je i popeo se na sjedalo te potjerao. Za vožnje je ispitivao Kristika, kako je došao u šumu, zašto je bio svezan, ali Kristik nije mogao ni govoriti od samoga plača, a i bojao se da odade svoje roditelje. Počelo se jako smračivati, a Kristik je zaspao od plača i umora. Probudio se tek ujutro na čistoj i jednostavnoj postelji u bijeloj samostanskoj sobici. Mladi mu je brat redovnik donio zajutrak i odveo ga onda k opatu. Iz njegove se sobe vidjelo s jednoga prozora daleko na otvorenu stepu, s drugoga u stari vrt, a preko vrhova drveća na ustalasano more. Opat je bio veoma prijazan te je pitao Kristika, što bi mogao za nj učiniti i kamo bi ga morao poslati. Tada je Kristik sklopio ruke, ostavljeno je njegovo srce zajecalo u njem, kleknuo je pred opata i molio:

»Ostavi me, gospodine, ovdje i ja ću ti neumorno i vjerno služiti sve do konca svoga života za komadić suhoga hljeba i za ljubazni pogled tvojih očiju! Nemam, kamo da idem i kamo da sklonim glavu!«

Opat se nasmjehnuo dirnut i rekao:

»Onda dakle ostani s nama, ako nemaš gdje da se skloniš. No naš sluga ne ćeš biti, nego učenik, ako to zavrijediš.«

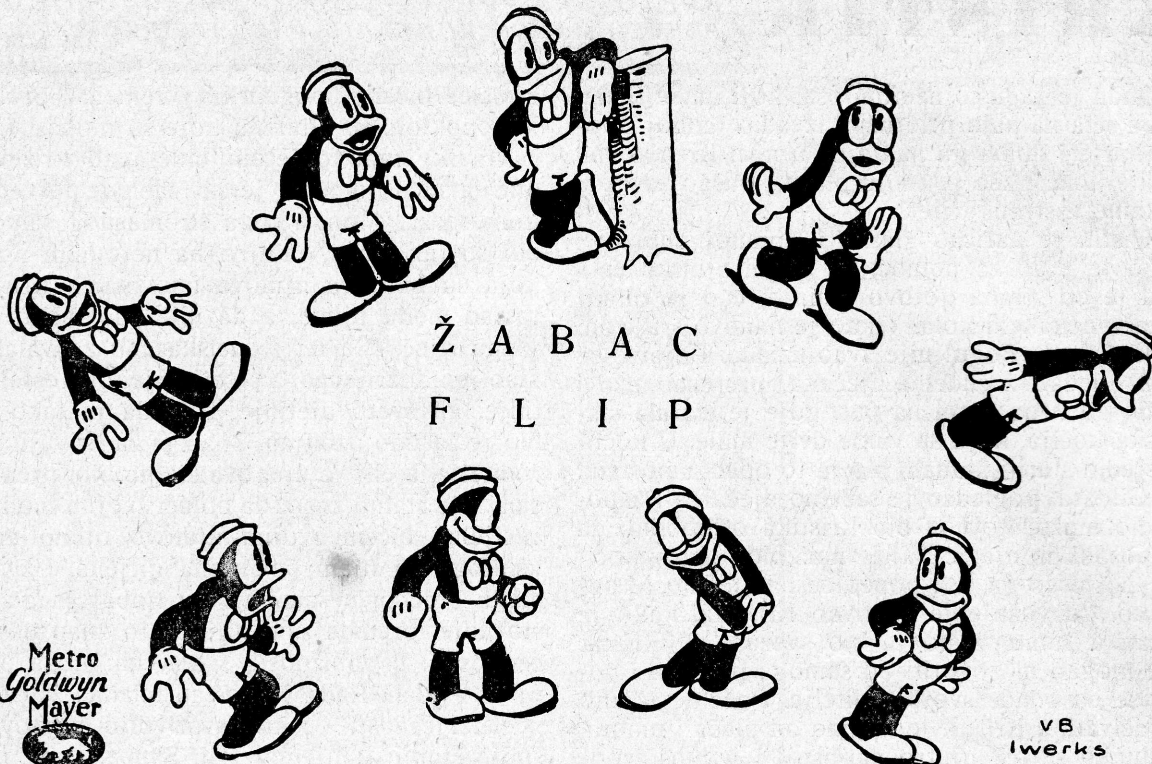
Tako je ostao dakle Kristik u onom lijepom, starom, tihom samostanu. Samostan je bio sagrađen na obali morskoj, visoko nad vodom dizao se usred velikoga vrta; sive, granitne pećine, koje su ga držale, spuštale su se pomalo poput stepenica dolje prema šumnoj vodi, koja je udarala o njihovo silno podnožje. Bijele su se ptice dizale cio dan nad zelenim vodama obrubljenim kao snijeg svijetlom pjenom poput bisera, u krošnjama stoljetnih stabala u vrtu fićukali su tako slatko kosovići i udarali tako čeznutljivo drozdovi! Bio je to zaseban svijet, tih i lijep, onaj stari samostan, ono utočište molitve i nabožne pjesme, izgrađen među beskrajnim morem i beskrajnom stepom, koja se pruža u magli daljine, stepom obraslom vrištinom, žuto ucvatenim trnjem i papradi, gdje se gotovo nikada nije pojavio čovjek i gdje su u dubokoj samoći velike, sive pećine stršale, ostanci poganskih vremena, grobovi i idolopoklonički oltari, u koje su monasi (a sada i Kristik) rado dlijetom uklesavali križeve, da one davne uspomene vjerske zablude posvete znakom spasa. Monasi toga siromašnog samostana bili su tihi, sveti, radljivi na nerodnim poljima, koja su bila sva njihova imovina, a Kristik je rastao među njima, a da nije čuo nikad neprijaznu riječ. Bio im je neiskazano zahvalan. Rastao je i dozrijevao, a srce je njegovo ostalo djetinje, ali sveto djetinje. Premda je tako mlad, bio je začudo ozbiljan. Znao je za krivnju svojih roditelja, a cilj je njegova života bio, premda to sam nije stalno znao, da poluči svojim molitvama i cijelim bićem svojim njihovo otkupljenje iz velikoga na njem počinjena grijeha. Uživao je među braćom nesamo veliku ljubav, nego i poštovanje, premda sam nije za to znao u svojoj čednosti i u poniznosti, s kakvim su ga počitanjem gledali. Kada je postao mladić, željno je i u neizvjesnosti očekivao privolju opatovu, da smije stupiti u njegov red. Sam se nije usudio to moliti, osjećao je samo, da imade poziv za duhovni život.

(Nastavit će se.)

M O D A

LJETNI OGRTAČ
modre boje s bijelim ukrasom, zgodan za svaku haljinu

ŠALE

Zašto je dobar suhi kruh. Otac je bodrio sinčića: »Jedi uvijek suhi kruh, jer ćeš tako bar imati crvene usne.«

Sinčić gleda oca, pa se dosjeti: »Oče, vi ste morali nekad mnogo suhoga kruha jesti, jer vam je čak i nos crven.«

Na koncertu. Mirko je s majkom na koncertu. Pjevačica pjeva, a dirigent joj daje takt. Mirko gleda i pita:

»Mama, zašto joj se onako prijeti?«
Mati: »Komu?«
Mirko: »Gospodični.«
Mati: »To joj se ne prijeti, nego joj daje takt.«
Mirko: »Ako joj se ne prijeti, pa zašto onda onako kriči?«

Životinje izumiru. Učitelj: »Kako sam vam jučer pripovijedao, neke životinje izumiru. Bili mi znao reći kakav prmjer, Milane?«

Milan: »Da, da. Na primjer naši zečevi! Imali smo ih deset, pa sad imamo samo dva. Ostale smo zaklali i pojeli.«

Na račun. Zvonko: »Reci mi, mamice, koliko vrijedim, kad me imaš rado?«

»Koliko vrijediš? Joj, milijun i još mnogo više!« odgovori mamica. Dječak se na čas zamisli, pa reče:

»Mamice, bili mi mogla dati na račun samo jedan dinar za čokoladu?«

Zar on to ne zna? »Mamice, gledaj, taj gospodin tamo nema kose na glavi!«

»Tiho, tiho, Mirko, da te ne bi čuo!«
»Što? Zar Gospodin to još ne zna?«

Bratove hlače. Gost: »Lijep dečko! Oči ima mamine.«
Sestra: »A nos očev.«
Dečko: »A hlače bratove!«

Na ispitu. Profesor: »Kakve su posljedice alkoholizma?«

Kandidat: »Olakšavajuće okolnosti.«

Opravdanje. Žena: »Nečuveno, dobro si osjetio, kako su ti u tiski izvukli iz džepa lisnicu s novcem i nisi se ni osvrnuo na tata?«

Muž: »Oprosti, mislio sam, da si to ti bila.«

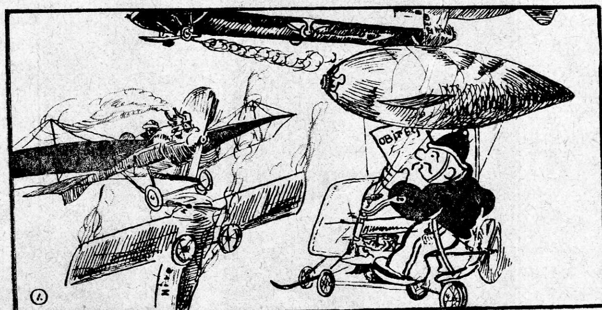
Na premijeri. »Zašto je policija došla u kazalište?«

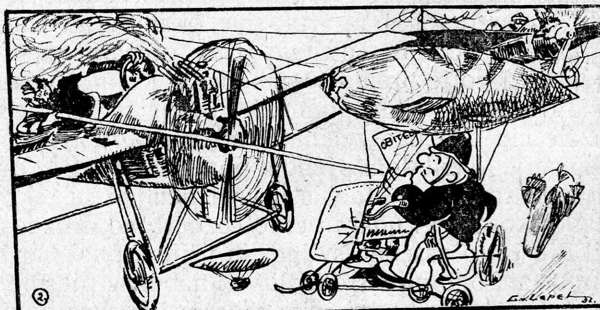
»Za slučaj, ako bude potrebno štititi auktora.«

Pomoć. Gost: »Vino je tako kiselo, da će mi se ukočiti jezik!«

Gostioničar: »A vi ga brzo pijte!«

DOBRIJAN KAO ZRAČNI REDAR

Odreko se čika
svoje službe stare
i pošao eno
u zračne redare.

Na balonu svome
po zraku se skita
i »Obitelj« dragu
neumorno čita.

Njemu se pred nosom
teški sukob kuje,
al on danas ništa
ne vidi ni čuje.

Pa da se još teža
nesreća ne zbude,
čiku dugim štapom
iz čitanja bude...

RUČNI RAD

ZA PROLJETNI ŠPORT.

Za proljeće kao i za zimu radimo veste i pulovere iz vune, samo što upotrebljujemo nešto tanju vunu, a i izradba je laganija i rjeđa. Kao posljednja novost javlja se šupljikava vunena tkanina, koja se mnogo upotrebljava za šport. Tu tkaninu možemo imitirati pletenjem i kvačkanjem.

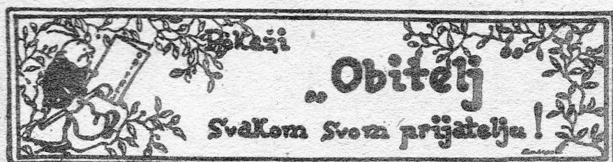
Pulover počnemo raditi dolje i to pletenjem jedne očice pravo, jedne naopako. Pojas neka bude širok 10—12 cm. Na pleteni se pojas nastavlja kvačkani dio i to sa dvije niti. Oko niti A radimo, a sa niti B kvačkamo niske stupiće. Oko lukova radimo 6 do 8 niskih stupića, zatim opet 6 do 8 stupića pričvrstimo na prijašnji luk skupa sa niti A. Za ovaj posao treba posve tanka vuna i tanka kvačkalica.

Ovdje ne možemo donijeti točan broj očica sa kojima se radi, jer to ovisi o debljini vune i osobi za koju se radi. Zato je najbolje da radimo po kroju.

Kapa. Najprije napletemo rub 5 cm širok prema širini glave. Na njega nastavljamo kvačkati onako, kako pokazuju detalji C i D.

I. M.

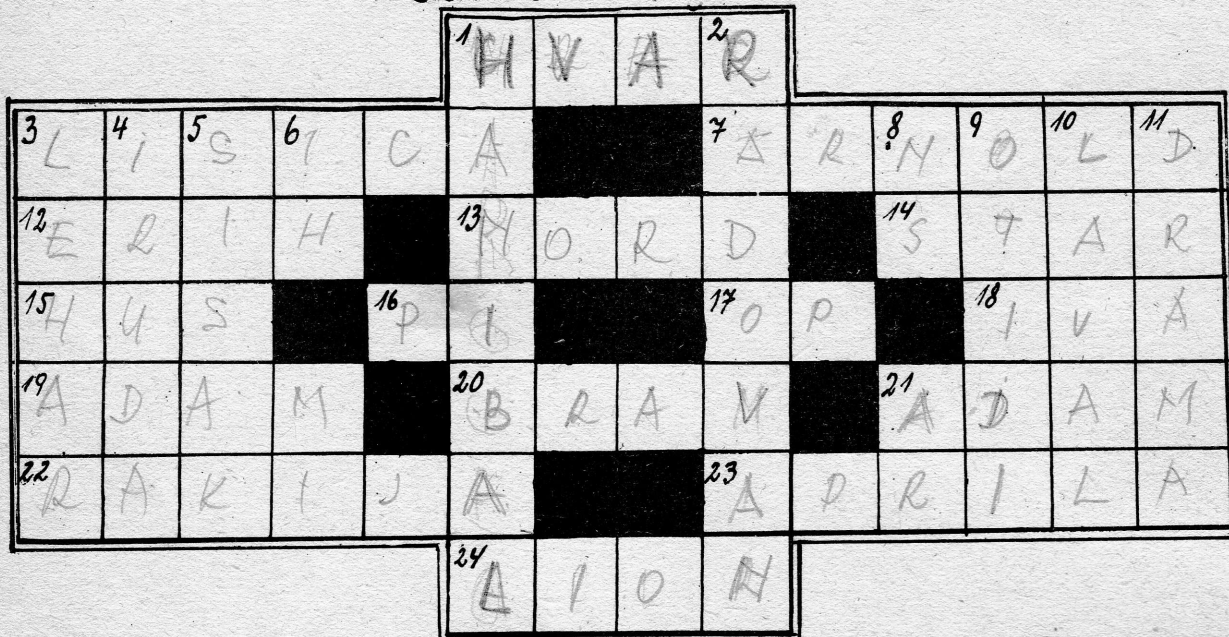

Ilustrovani tjednik „Obitelj" izlazi svake nedjelje. Pretplata 30 Din na tri mjeseca, za inozemstvo 3 dolara godišnje. Pretplata se plaća unaprijed Rukopisi se ne vraćaju. „Obitelj" izdaje Konzorcij Kuća Dobre Štampe. Za izdavača i uredništvo odgovara Dr Josip Andrić, glavni urednik „Obitelji", Zagreb, Trenkova 1. Adresa uredništva i uprave „Obitelji": Zagreb, Trg Kralja Tomislava 21. Telefon 54-17. Ček. rač. pošt. šted. br. 33.536. „Obitelj" se tiska u Tiskari Narodnih Novina u Zagrebu. Za tiskaru odgovara V. Kirin, Zagreb, Deželićeva ul. 2.

Z A G O N E T K E

1. Križaljka

Sastavio *F. Michal,* Mandićevac

Vodoravno: 1. Otok na Jadranu. 3. Zvijer. 7. Hrv. pjesnik. 12. Muško ime. 13. Sjever (njem.). 14. Zvijezda. 15. Vjerski reformator. 16. Grčko slovo. 17. Kratica za muzičko djelo. 18. Vrba. 19. Praotac. 20. Svinja za klanje. 21. Kao 19. 22. Žestoko piće. 23. Mjesec (padež). 24. Grad u Francuskoj.

Okomito: 1. Slavni vojskovođa. 2. Narodno muško ime. 3. Operni skladatelj. 4. Židovski kralj (padež). 5. Grad u Hrvatskoj. 6. Zamjenica (padež). 8. Dva konzonanta. 9. Oblik glagola otići (provincijalizam). 10. Francuski državnik. 11. Kazališno djelo. 21. Mjera.

2. Ispunjaljka

Sastavila *Katica Lončarić,* Selce

1. Ljepilo. 2. Zanimanje. 3. Otkupitelj. 4. Rodbinsko ime. 5. Otok u Sredozemnom moru. 6. Slaven. — U podebljanim četvorinama?

3. Posjetnica

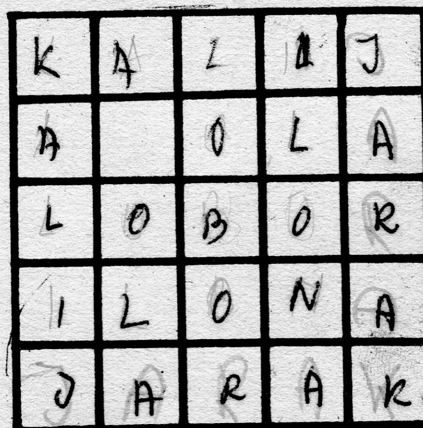
Sastavio *J. Beuk,* Komletinci

Viča Tajira

Što je taj gospodin?

5. Magični kvadrat

Sastavila *Helena Šeparović,* Koprivnica

1. Kemijski elemenat. 2. Biljka. 3. Ljetni cvijet. 4. Žensko ime. 5. Prokop.

Odgonetke treba poslati na uredništvo „Obitelji“ najkasnije do 12. svibnja. Svi odgonetači dolaze u obzir za nagrade, koje će se ždrijebom podijeliti na koncu tromjesečja.